

Bazyli Samojlik
00-707 Warszawa
Ul; Żenczykowskiego 6C

2015-03-15

Ocena

rozprawy doktorskiej

Mgr Andrzeja Karpowicza

„Czynniki determinujące wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych w państwach Unii Europejskiej”/ angielska wersja „ Determinants of Corporate Income Tax Revenues of European Union Member States”/

Problem naukowy z jakim zmierzył się autor rozprawy doktorskiej *„Czynniki determinujące wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych w państwach Unii Europejskiej”* można określić następująco: jakie czynniki determinują przychody sektora publicznego z podatku CIT?

Z tytułu pracy wynikałoby, że autor ogranicza się tylko do niewielkiej części dochodów podatkowych sektora publicznego, dochodów z CIT . W istocie jednak praca ma znacznie szerszy wymiar. Przedmiotem zainteresowania autora jest w istocie system podatkowy UE. Autor analizuje ten system w UE, co jest wyzwaniem ze względu na fundamentalną odmiennosc koncepcji systemów podatkowych w poszczególnych krajach UE.

Od strony konstrukcyjnej praca ma dwie nierówne części , rozdziały 1-4 i rozdział 5. Rozdziały 1-4 to analiza literatury przedmiotu, opis faktycznej sytuacji w zakresie CIT w UE, analiza o charakterze teoretycznym i raczej jakościowym i ilustracyjnym.

Część pierwsza pracy rozdziały 1-4 dokumentuje wysoki poziom wiedzy doktoranta z zakresu dyscypliny naukowej ekonomia i finanse oraz jego umiejętnosc trafnej syntezy dotychczasowego światowego dorobku nauk ekonomicznych w tym obszarze i jego zdolność do krytycznej oceny tego dorobku.

Druga część pracy, rozdział 5, to analiza empiryczna z wykorzystaniem statystyki opisowej i metod ekonometrycznych. Analiza empiryczna obejmuje długi okres i wszystkie kraje UE. Analiza empiryczna w części drugiej jest niezwykle szczegółowa, z wykorzystaniem ekonometrycznych narzędzi badawczych, bardzo bogato ilustrowana dokumentacją porównawczą dotychczasowych znanych autorowi wyników badań w zakresie przedmiotu badań autora.

Obie części pracy są niewątpliwie oryginalnym opracowaniem naukowym i istotnym materialnym wkładem autora w naszą wiedzę o ewolucji systemu podatkowego UE i czynnikach determinujących dochody podatkowe z CIT, formalno-prawne wynikające z prawa podatkowego odnoszące się do CIT i tych, które nie mają bezpośredniego związku z regulacjami prawnymi w zakresie tego podatku.

Ocena pracy od strony formalnej wymaga opinii o tezie pracy, nieoczywistym twierdzeniu pozytywnym lub negatywnym.

Tezę sformułowaną przez autora można w uproszczeniu przedstawić następująco: o dochodach z CIT decyduje nie tylko prawo o CIT i jakość jego implementacji ale inne nie odnoszące się do CIT uwarunkowania i są one czasami ważniejsze. Przeprowadzona analiza teoretyczna i empiryczna pozytywnie weryfikuje tak sformułowaną tezę i wskazuje w szczególności na te poza CIT-owskie uwarunkowania

Obok tezy głównej autor sformułował 6 hipotez pomocniczych, Mam jedną wątpliwość dotyczącą hipotezy pomocniczej 4 na stronie 26: im większy poziom stawek PIT tym większe dochody z CIT. Według mnie, nie jest to uprawniona generalizacja. Podaję przykład Irlandii, stawka marginalna PIT 41% i małe znaczenie CIT/PKB.

Od strony formalnej sformułowane pytania badawcze to w istocie fragmenty pracy doktorskiej, więc nie występuje tu rozdzwitek między planem badawczym a treścią pracy, jest to więc pozytywna, standardowa, uporządkowana analiza problemu badawczego.

Uwagi szczegółowe:

1. W zestawie dobrych cech podatkowych na stronie 42 zabrakło według mnie cechy ważnej dla podatnika: niemożliwość odmiennej interpretacji przypadku przez podatnika i organ podatkowy
2. Brak źródeł pod zamieszczonymi w pracy rysunkami, poczynając od rysunku nr2
3. Tabele i rysunki zamieszcza się w pracy po to aby je opisać, ale niektóre z tabel i rysunków wydają się być nieopisywalne np. rysunek 15 i tabela 35
4. W cechach dobrego systemu podatkowego na stronie 42 brak punktu widzenia podatnika.
5. Na tej samej stronie autor bezkrytycznie przytacza myśl, że mechanizm rynku jest zdolny do efektywnej alokacji zasobów. Jest to błędne stwierdzenie, ze względu na tzw, externalities, public goods, imperfect competition i cykliczny charakter rozwoju

mechanizm rynku nigdzie i nigdy nie zapewnia efektywnej alokacji zasobów i konieczna jest stała interwencja rządu, w szczególności przez np. pigouvian taxation and subsidies.

6. Str.46 Invers elasticity rule Ramseya dotyczy opodatkowania towarów i usług a nie dochodu.
7. Na str. 45-51 autor rozważa cechy dobrego systemu podatkowego , wg mnie brakuje w tym rejestrze cech „ lack of ambiguity”, inaczej mówiąc konieczność jednoznaczności litery prawa w sprawach podatkowych bez pozostawienia możliwości odmiennej interpretacji organu podatkowego i podatnika w każdej podatkowej sprawie.
8. Na stronie 49 , autor zwraca uwagę, na następnych stronach wielokrotnie, iż traktowanie odsetek od kredytów i pożyczek stwarza tendencję do nadmiernego zadłużenia ale nigdzie nie przytacza niemieckiego rozwiązania tego problemu przez uznanie pewnego procentu funduszy własnych jako koszt podatkowy co neutralizuje kredytowy bias.
9. Strona 66 retained earnings jest częścią equity, więc nie można rozdzielać equity od retained earnings
10. Na stronie 71 autor posługuje się pojęciem doskonałej elastyczności podaży , nie defilując podaż jakiego „produktu” jest doskonale elastyczna.
11. Na stronie 116 autor rozważa amortyzacją księgową i podatkową jako koszt ustalenia zysku księgowego w rachunkowości i dochodu dla ustalenia dochodu podatkowego, stwierdzając że amortyzacja księgową to liniowa , co jest niewłaściwe ze względu na przepisy ustawy o rachunkowości. Ustawa o rachunkowości przede wszystkim, w porównaniu do ustawy CIT czy PIT, pozostawia jednostkom swobodę wyboru metody amortyzacji a ustawy podatkowe takiej swobody nie pozostawiają. W praktyce amortyzacja podstawowa w księgowości to metoda intensywności użytkowania aktywów trwałego, niedopuszczalna w amortyzacji podatkowej.
12. Na stronie 141 autor stwierdza, iż CIT płacą firmy które wykazują zysk, jest to stwierdzenie błędne ; CIT obciąża dochód a nie zysk a między zyskiem i dochodem zazwyczaj brak związku, czyli jest strata ale jest dochód podatkowy ,jest zysk ale strata podatkowa..
13. Na stronie 202 jest moim zdaniem nieuprawnione stwierdzenie, iż podstawa opodatkowania CIT i PIT jest taka sama : dochód ; jest to stwierdzenie bezpodstawne słowa dochód w PIT i CIT to całkowicie inna koncepcja przychodów i kosztów podatkowych.

14. W niektórych momentach autor nie wykazuje logiczności wywodu: np. na stronie 203 stwierdza, że podatnicy PIT mogą przejść do formy opodatkowania CIT a kilka akapitów niżej na tej stronie stwierdza słusznie, że tylko niektórzy mają taki wybór, co jest trafną uwagą.
15. Te moje uwagi jako recenzenta są raczej techniczne a nie merytoryczne. Uwagę o ciężarze merytorycznym to moje wątpliwości co do włączenia marginalnej stawki PIT jako zmiennej objaśniającej dochody z CIT. Występowanie korelacji między zmiennymi nie oznacza przecież automatycznie występowanie zależności przyczynowo-skutkowych. Stąd wątpliwe jest, moim zdaniem, stwierdzenie zawarte w ostatnim akapicie na str 219 pod rysunkiem 47.
16. Dostrzegam również pewne obszary kluczowe dla relacji organa podatkowe-podatnicy CIT, które autor pozostawił poza zakresem swoich zainteresowań. Chodzi mi w szczególności o „ryzyko podatkowe” w podatku CIT, ryzyko zakwestionowania przez organa skarbowe prawidłowości rozliczenia podatkowego przez podatnika, osobę prawną i ryzyko powstania odpowiedzialności cywilnej i karnej osób, które parafowały lub podpisały dokumentację podatkową.

O jakości pracy czasami przekonuje tzw. ferst impression, dla mnie było to pierwsze zdanie wstępu: „Common fiscal policy of the EU is almost non-existing”, a tym samym polityka w zakresie CIT. Jeśli autor rozpoczyna pracę doktorską od takiego stwierdzenia to według mnie doskonale rozumie o czym będzie pisał i co udowadniał.

Wyrażam opinię, że praca Pana mgr Andrzeja Karpowicza *„Czynniki determinujące wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych w państwach Unii Europejskiej”/ angielska wersja „Determinants of Corporate Income Tax Revenues of European Union Member States”/* spełnia warunki ustawowe konieczne dla zarekomendowania dopuszczenia jej do obrony. Pan Andrzej Karpowicz wykazał się ponad przeciętną wiedzą teoretyczną, znajomością najnowszych światowych wyników badań teoretycznych i empirycznych w przedmiocie pracy doktorskiej. Znaczącym osiągnięciem badawczym autora jest opracowanie na podstawie dostępnej teorii przedmiotu modelu wyjaśniającego zachowania dochodów z CIT w krajach UE, wszechstronna analiza i trafna interpretacja wyników. Wyniki badawcze Pana A. Karpowicza wzbogacają teorie opisujące mechanizmy systemu podatkowego a wnioski końcowe mają nie tylko teoretyczny, lecz i aplikacyjny charakter.

Pozytywnie oceniam pracę doktorską Pana mgr Andrzeja Karpowicza i wnioskuję o dopuszczenie jej do publicznej obrony.

Z poważaniem,

Bazyli Samojlik

Handwritten signature of Bazyli Samojlik in blue ink.